

Forskrift om beregning av arbeidsgiverandel m.m.

Fastsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet ... [dato] 2008, i medhold av lov 28. juli 1949 nr. 28 om Statens Pensjonskasse § 18 andre ledd.

§ 1 Virkeområde og retningslinjer

Denne forskriften gjelder de medlemsvirksomhetene i Statens Pensjonskasse (SPK) hvor departementet har bestemt at det skal betales en arbeidsgiverandel i tillegg til medlemmets eget innskudd, jf. lov om Statens Pensjonskasse § 18 første ledd første punktum. Forskriftens §§ 3 og 5 gjelder medlemsvirksomheter med fastsatt åpningsbalanse.

Departementet fastsetter nærmere retningslinjer til forskriftens paragrafer.

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften betyr:

- a) Medlemsvirksomhet: En virksomhet som har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse.
- b) Arbeidsgiverandel: Totalpremie (summen av e) f) og g)) fratrukket medlemsinnskudd, jf. lov om Statens Pensjonskasse § 16.
- c) Åpningsbalanse: Verdien av medlemsvirksomhetens pensjonsforpliktelser (premiereserve) på tidspunktet for åpningsbalansen. Det opprettes samtidig et fiktivt fond som settes lik de totale pensjonsforpliktelsene.
- d) Fiktivt fond: Simulering av midler som skal dekke de beregnede pensjonsforpliktelsene på tidspunktet for åpningsbalansen, samt senere innbetalt premie og tildelt avkastning for å dekke endringer i pensjonsforpliktelsene.
- e) Ordinær årspremie: Premie som skal dekke ett års opptjening av de beregnede pensjonsforpliktelser med unntak av f) og g).
- f) Premie for hendelser som ikke er forsikringsbare: Premie som skal dekke den årlige oppregulering av opptjente pensjonsrettigheter og løpende pensjoner, og/eller som er knyttet til andre hendelser som tidligpensjon, bruttogaranti mv.
- g) Administrasjonspremie: Premie for å dekke SPKs administrasjonskostnader
- h) Forsikringstekniske prinsipper: Forsikringsmessige bransjestandarder for utføring av forsikringstekniske beregninger.
- i) Fellesordning: Premien til et antall medlemsvirksomheter beregnes samlet og utjevnes over fellesskapet.
- j) Forsikringsteknisk oppgjør: Beregning av økonomisk status i medlemsvirksomhetens pensjonsordning ved årets utløp.

- k) Underfinansiering: Det fiktive fondet er lavere enn det som kreves for å dekke de beregnede pensjonsforpliktelsene.
- l) Overfinansiering: Det fiktive fondet er høyere enn det som kreves for å dekke de beregnede pensjonsforpliktelsene.

§ 3 Åpningsbalanse og fiktivt fond

Departementet bestemmer hvorvidt det skal opprettes en åpningsbalanse, og dermed et fiktivt fond, for en medlemsvirksomhet og fra hvilket tidspunkt dette skal gjelde fra.

Statens Pensjonskasse beregner og fastsetter åpningsbalansen på grunnlag av et beregningsgrunnlag som er godkjent av departementet.

§ 4 Premie

Medlemsvirksomheten skal årlig betale en premie for de rettigheter som opparbeides i pensjonsordningen gjennom året. Premien skal tilsvare summen av ordinær årspremie, premie for hendelser som ikke er forsikringsbare og administrasjonspremie, samt eventuell justering for over- eller underfinansiering i pensjonsordningen, jf. § 5 i denne forskriften.

Statens Pensjonskasse foretar beregningen og fastsettelsen av premien etter første ledd. Beregningen skal skje etter forsikringstekniske prinsipper, og ut fra et beregningsgrunnlag som er godkjent av departementet.

Etter forfall kan Statens Pensjonskasse kreve rente, jf. lov Statens Pensjonskasse § 17 andre ledd andre punktum.

Departementet kan bestemme at en virksomhet skal inngå i en fellesordning i forbindelse med fastsettelsen av premie.

§ 5 Kontoutskrift og årsoppgjør

Statens Pensjonskasse skal for hver medlemsvirksomhet som har fått tildelt et fiktivt fond, jf. § 3, opprette og føre en konto. Kontoen skal inneholde en status over medlemsvirksomhetens pensjonsordning per 31. desember det enkelte år, og representerer det forsikringstekniske oppgjøret som hvert år skal foretas i medlemsvirksomhetens pensjonsordning.

Dersom kontoutskriften viser en underfinansiering i medlemsvirksomhetens pensjonsordning, skal medlemsvirksomheten dekke inn underfinansieringen i løpet av året etter at kontoutskriften foreligger.

Dersom kontoutskriften viser en overfinansiering i medlemsvirksomhetens pensjonsordning, skal medlemsvirksomheten få denne avregnet mot premien i løpet av året etter at kontoutskriften foreligger.

Departementet kan likevel bestemme at inndekning av underfinansiering, eventuelt avregning av overfinansiering mot premie, skal skje over en lengre eller kortere periode, jf. 2. og 3. ledd.

§ 6 Sluttoppgjør

Dersom en medlemsvirksomhet med åpningsbalanse utmeldes fra Statens Pensjonskasse, jf. lov om Statens Pensjonskasse § 5 fjerde ledd, kan departementet bestemme at det skal foretas et sluttoppgjør for medlemsvirksomhetens pensjonsordning. Oppgjøret skal i så fall beregnes og fastsettes av Statens Pensjonskasse, men må godkjennes av departementet.

Ved beregning av et sluttoppgjør skal de opptjente rettighetene i medlemsvirksomhetens pensjonsordning omregnes til en forventet nåverdi av gjenværende rettigheter i Statens Pensjonskasse på virkningstidspunktet for utmeldingen. Ved fastsettelsen av nåverdien skal Statens Pensjonskasse anvende det beregningsgrunnlaget departementet sist har godkjent.

Den beregnede nåverdien etter andre ledd skal sammenstilles med pensjonsordningens midler på virkningstidspunktet for utmeldingen. Dersom sammenstillingen viser en overfinansiering, skal denne utbetales til medlemsvirksomheten. Hvis sammenstillingen viser en underfinansiering, skal medlemsvirksomheten innbetale denne til Statens Pensjonskasse. Det skal beregnes renter på sluttoppgjøret fra virkningsdato for utmeldelsen og fram til forfallsdato for inn- eller utbetaling av sluttoppgjørsbeløpet.

I tilfeller der det fastsatte sluttoppgjøret innebærer en underdekning i den avsluttede pensjonsordningen, skal medlemsvirksomheten innbetale kravet til Statens Pensjonskasse senest to måneder etter at faktura er tilsendt. Etter forfall kan Statens Pensjonskasse kreve forsinkelsesrente, jf. lov om Statens Pensjonskasse § 17 andre ledd andre punktum.

I tilfeller der det fastsatte sluttoppgjøret innebærer en overfinansiering i den avsluttede pensjonsordningen skal Statens Pensjonskasse betale ut det overskytende beløpet senest to måneder etter at oppgjøret er godkjent av departementet. Etter forfall skal det beregnes forsinkelsesrente, jf. lov om Statens Pensjonskasse § 17 andre ledd andre punktum.

Departementet kan bestemme at det skal fastsettes et sluttoppgjør for medlemsvirksomheter uten formelt fastsatt åpningsbalanse, samt hvordan dette skal skje.

§ 7 Departementets kontroll med Statens Pensjonskasse

Departementet fører kontroll med Statens Pensjonskasse etter denne forskriften.

Departementets kommentarer:

Til § 1 - Bestemmelsen regulerer forskriftens anvendelsesområde og hjemmel til å gi retningslinjer.

Første ledd angir forskriftens anvendelsesområde. Utgangspunktet etter første punktum er at alle forskriftens bestemmelser kommer til anvendelse på den enkelte virksomhet.

I *andre punktum* er det presisert at bestemmelsene om fastsettelse av åpningsbalanse og årsoppgjør likevel bare gjelder for virksomheter som *har* fått opprettet åpningsbalanse. Henvisningen til § 3 er tatt med for å understreke at virksomheter som i dag ikke har fått opprettet åpningsbalanse, ikke har noe rettskrav på at dette blir gjort, men at det er opp til departementet å bestemme om dette skal gjøres. I den grad det blir gjort, får det som konsekvens blant annet at forskriften § 5 vil gjelde.

Andre ledd gir departementet hjemmel for å fastsette retningslinjer til de enkelte bestemmelsene i forskriften. Hjemmelen for å gi retningslinjer gjelder i forhold til alle forskriftens bestemmelser.

Til § 2 - Bestemmelsen definerer sentrale og ord uttrykk i forskriften. I den grad det er motstrid mellom definisjonen av de enkelte uttrykk i denne forskriften og det som måtte være vanlig forståelse ellers i pensjonsforsikringsmarkedet, er det definisjonen av uttrykket i denne forskriften som skal legges til grunn.

Til § 3 – Det følger av første ledd at det er departementet som bestemmer om det skal opprettes åpningsbalanse eller ikke. Den enkelte medlemsvirksomhet kan ikke kreve at det opprettes åpningsbalanse.

Dersom departementet har bestemt at det skal opprettes åpningsbalanse, fremgår det av andre ledd at det er Statens Pensjonskasse som skal beregne denne ut fra et beregningsgrunnlag som er godkjent av departementet. Departementet vil imidlertid ha en overordnet formell kontroll med dette, dels ved at Statens Pensjonskasse bare har anledning til å benytte et beregningsgrunnlag som er godkjent av departementet, og dels gjennom de retningslinjer som departementet fastsetter.

Til § 4 – Bestemmelsen inneholder regler om den premien som virksomheten skal betale til Statens Pensjonskasse.

Det fremgår av *første ledd* at virksomheten hvert år skal tilføre sin pensjonsordning en premie som er tilstrekkelig til å dekke de rettighetene som er opparbeidet i ordningen. Videre fremgår at premien består av en ordinær premie, en premie for ikke forsikringsbare ytelser og en administrasjonspremie. De tre typene premie kan kort forklares slik:

Ordinær årspremie: Dette er summen av sparepremie og risikopremie. Sparedelen er premien som må avsettes for å sikre fremtidig utbetaling av avtalefestet pensjon, alderspensjon og opptjening av oppsatte rettigheter for alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. Risikodelen av premien skal dekke eventuell utbetaling av uføre-, ektefelle- og barnepensjon, og risikoen for at alderspensjonen kommer til utbetaling over en lengre periode enn det som er forutsatt ved finansieringen av den.

Premie for ikke forsikringsbare ytelser: Dette kan være to typer hendelser, og et fellestrekk for dem er at det etter gjeldende lovgivning ikke er anledning til å forsikre dem: (1) Premie til dekning av den årlige oppregulering av opptjente pensjonsrettigheter og løpende pensjoner, og/eller (2) premie knyttet til andre hendelser som inntreffer for medlemmet i pensjonsordningen i løpet av året, og som ikke lar seg fastsette på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger. Eksempler på den siste gruppen hendelser er typiske kjennetegn ved en bruttopensjonsordning: uttak av alderspensjon etter den såkalte 85-årsregelen, antatt folketrygd er lavere enn det som faktisk blir tilfelle (bruttogarantien), uførepensjon ved lavere uføregrad enn 50 pst. og enkepensjon som gis uten ervervsprøving.

Administrasjonspremie: En premie som skal dekke påløpte omkostninger for pensjonsinnretningen i forbindelse med administrasjonen av pensjonsordningen.

Av *andre ledd* går det fram hvem som beregner premien, hvordan denne skal fastsettes og ut fra hvilket grunnlag den skal beregnes. Bestemmelser om hvilket beregningsgrunnlag som skal benyttes, er det naturlig å gi i retningslinjer til bestemmelsen.

Av *fjerde ledd* går det fram at departementet kan bestemme – og dermed gjøre unntak fra utgangspunktet – at enkelte av medlemsvirksomhetene i Statens Pensjonskasse skal inngå i en fellesordning for premieberegning. Bakgrunnen for dette er at enkelte arbeidsgivere enten ønsker eller har forpliktet seg til at premien for pensjonsordningen skal fastsettes på prinsipper som vil motvirke at pensjonskostnadene for de enkelte medlemmene for tilsvarende pensjonsrettigheter vil variere med medlemmenes kjønn og alder.

Til § 5 – Bestemmelsen gir regler om kontoutskrift og årsoppgjør. Den regulerer hvilke virksomheter som skal ha et årsoppgjør, og hva som skal skje dersom årsoppgjøret viser at virksomhetens pensjonsordning er enten under- eller overfinansiert.

Av *første ledd* fremgår hvem Statens Pensjonskasse skal føre en konto for, og som dermed skal ha et årsoppgjør. Det gjelder virksomheter som etter § 3 har fått tildelt et fiktivt fond. Dette innebærer at departementet bestemmer hvilke virksomheter som skal ha et årsoppgjør.

Dersom årsoppgjøret viser at virksomhetens pensjonsordning enten er under- eller overfinansiert, regulerer andre, tredje og fjerde ledd hvordan oppgjøret skal skje.

Til § 6 – Bestemmelsen gir regler om beregning av sluttoppgjør.

Av *siste ledd* fremgår at forskriften kun relatert til virksomheter med formelt fastsatt åpningsbalanse/fiktivt fond. Det vises forøvrig til forslag til forskriftens § 1, hvor det fremgår at bestemmelsen om sluttoppgjør for denne gruppen ikke er aktuelt med mindre departementet positivt bestemmer noe annet.